

Miljøverndepartement
Postboks 8013, Dep

0030 OSLO

Deres ref.:
2002/458-1

Vår ref.:
EVARDHEI
S02/02599

Arkivnr.:
034 C5
L025480/02

Dato:
28.06.2002

HØRING - NOU 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID - UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK

Vedlagt oversendes den foreløpige høringsuttalelsen fra Asker kommune til ovennevnte NOU. Uttalelsen er utformet i samarbeid med Bærum kommune. Pga. ferieavvikling vil den politiske behandlingen først skje etter sommeren. Endelig høringsuttalelse vil derfor oversendes umiddelbart etter dette.

Med vennlig hilsen

Elisabeth V. Vardheim
Kommunalsjef

Vedlegg:
Uttalelser til NOU 1/2002 "Fortid former framtid"

Kopi:
Ellef Ruud, Bærum kommune.

RÅDMANNEN
Adresse
Knud Askers vei 25
1383 Asker
Postboks 353
1372 Asker

Telefon
66 90 90 00
Telefax
66 90 91 76

Org.nr.
944 382 038 mva.
Bankgiro
6003 06 79000

UTTALELSE TIL NOU 1/2002 "FORTID FORMER FRAMTID" FRA ASKER OG BÆRUM KOMMUNER

Hvordan legge til rette for aktiv bruk og ivaretagelse av kulturarven?

Levende formidling

Utvalget legger vekt på mer levende formidling av kulturminneverdier, noe Asker og Bærum er enige i. Levende formidling av kulturhistorie gjennom engasjerte folk i lokalmiljøet har skapt interesse for kulturminnevernet i våre kommuner. Lokal kunnskap og lokale nettverk har hatt avgjørende betydning for kvaliteten på formidlingen.

- Lokale frivillige organisasjoner, som Asker- og Bærum historielag, er aktive deltakere med møter, vandringer og publikasjoner.
- Asker museum med mange tematiske utstillinger og lokalhistoriske arrangementer, ofte i samarbeide med frivillige foreninger, og et systematisk besøksprogram for alle skolene.
- Et forholdsvis stort antall mindre spesialmuseer med lokal og/eller nasjonal tematikk.
- Kulturminnevernet i Bærum med to fagpersoner (integrert i en større natur, idrett, landbruks og kulturminneforvaltning) som har drevet aktiv formidling av verdier i kulturlandskapet og av bygningsmiljøer.

Desentralisering og interkommunalt samarbeid

Utvalget anbefaler mer desentralisering av kulturminnevernet i framtida. Den kulturhistoriske bevissthet og identitet blant befolkningen i Asker og Bærum er i stor grad knyttet til området på vestsida av Oslofjorden. Samme type landskap, felles lokalavis, felles historiebok m.fl. Forvaltning på dette nivået gir en større nærhet enn hva fylket kan få til, samtidig som befolkningsgrunnlaget i Asker og Bærum er stort nok til å sikre nødvendig profesjonalitet.

Asker med sitt regionmuseum har et bredere museumstilbud med større tilgjengelighet enn Bærum, særlig skolene i Asker nyter godt av at kommunen har et aktivt museum integrert i kommunal forvaltning.

Bærum har som en frikommune med delegert myndighet innen natur- og kulturminnevern bygget opp en integrert og profesjonell natur-/landbruk-/kulturminnevernforvaltning hvor alle de sårbare verneinteressene i landskapet sees under ett.

Kommunene vurderer å samarbeide tettere slik at Asker museum tar ansvaret for alle museumssatellitter i begge kommunene og all museumsformidling, også overfor skolene. Dagens kultur, landbruk og naturforvaltningen i Bærum kommune kan gjøres interkommunalt å få et generelt faglig forvaltningsansvar for kulturminnevernet i begge kommunene. Dette kan gi en bedre, helhetlig vurdering/behandling av kulturminner i kulturmiljø/landskap.

Kommunene ser at det vil være mange utfordringer i årene fremover som vil kreve en profesjonell håndtering i kommunene, blant annet:

- Jordbruket har endret seg dramatisk i løpet av et par tiår. Husdyrhold og drift småskala jordbrukslandskap er vanskelig. Mange av de karakteristiske driftsbygningene har ikke lengre nytte som landbruksbygninger.
- Asker og Bærum har hatt stor befolkningsvekst i hele forrige århundre, og det er etter hvert nødvendig å vurdere bevaring av karakteristiske bolig- og bygningsmiljøer fra senere tidsepoker. Et presset boligmarked utfordrer stadig kulturminnevernet i diskusjonene mellom vern kontra utvikling.
- Asker og Bærum har en rik felles kystkultur som nærmest roper på bevaringstiltak.
- Kunnskapsformidling rundt kulturminnevernet må utvikles. Dataverktøy blir stadig viktigere, og informasjon om kulturminner må korrigeres og oppdateres løpende, (jfr

vedlikehold av SEFRAK-registeret.) Da er det en fordel med nærhet til de som bruker informasjonen, bl.a. servicetorget, byggesaksbehandlerne og planleggerne.

Kulturminnevern gjennom Plan- og bygningsloven (PBL)

Begge kommuner forsøker å sikre kulturminnevern i plan- og byggesaker etter hvert som de dukker opp. I enkelte tilfeller har også bevaringsformål vært en viktig grunn for å sette i gang planarbeid. Kommunene synes samarbeidet med fylkeskommunens kulturminnevernavdeling fungerer godt i plan- og byggesaker.

Kommunene mener dagens kulturminnevern etter PBL gir mulighet for et fleksibelt vern. Gjennom saksbehandling har kommunen en god posisjon for dialog og forhandlinger med utbygger. Dette gir gode muligheter for å finne fram til økonomisk sett akseptable kompromisser mellom bevaringsinteresser og andre bruksinteresser.

Kulturminnevern utenom PBL

Kulturminnevernet iht PBL skjer stort sett etter at det foreligger plan- eller byggesak som berører kulturminnet. Det er et stort behov for å komme i positivt inngrep med kulturminnet lenge før det blir en formell PBL-sak.

Aktiv formidling av bevaringsverdier uavhengig av- eller i forkant av planprosesser gir kulturminnevernet en positiv klang, og bidrar til at folk av seg selv ønsker å ta vare på kulturminner. Slik formidling tror vi fungerer best på lokalt nivå. Det vil da være mulig å få til en dialog med eierne før utviklingsprosjekter har kommet for langt, både ved utbygging/påbygging og riving. Delegering av myndighet etter Kulturminneloven kan underbygge et slikt engasjement.

- Bringe fram gode (lokale) eksempler hvordan bygningsvern kan tilføre kvaliteter til områder og hvordan vern kan forenes med praktiske løsninger.
- Gi veiledning i håndverksløsninger og tjenester, tilskuddsordninger.
- Arbeide sammen med eiendomsmeglere, arkitekter og andre som er på å bestemme markedets verdsetting av kulturminnevern.
- Merke opp og synliggjøre lokale fornminner. Stimulere til at det lages informasjon i form av bøker, kulturstier og vandringer.

Kulturminner og kulturmiljøer som grunnlag for verdiskapning

Utredningen tilkjennegir høye ambisjoner om å ta vare på et bredt spekter av kulturminner i alle kommuner. Dette synes å være i tråd med opinionen i Asker og Bærum. En slik bredspektret satsning kan neppe oppnås uten at man søker kompromisser og løsninger som eieren av kulturminnet i hovedsak kan finansiere selv. Vi tror kommunene har en god posisjon for å få til lokalt tilpassede løsninger basert på sambruk. Det vil være lettere for kommunene å motivere eiere hvis eksisterende låne, tilskudds- og skattefradragordninger styrkes.

Når det gjelder vern med store restriksjoner på bruk av bygninger m.fl., er det viktig at det offentlige sikrer nødvendig finansiering. Asker og Bærum mener (jfr mindretallets innstilling) at det svekker kulturminnevernet om det er et stort sprik mellom verneomfang og de midler som stilles til rådighet for eiere av slike kulturminner.